

BLUFFAKTUROR – ett återkommande problem för företag

Förekomsten av sk bluffakturor är ingenting nytt, men tycks vara ett tilltagande problem. Antalet oseriösa företag som sysslar med tvivelaktig fakturering främst gentemot andra företag, och spridningen och omfattningen av svindlerierna, tycks öka från år till år och ha en topp inför sommarsäsongerna.

1. Vad är en bluffaktura?

Det förekommer allt oftare att företag får fakturor eller orderbekräftelser på tjänster som företaget inte har uppfattat som en beställning eller order. Företagen vilseleds och uppfattar fakturorna eller orderbekräftelserna som kostnadsfria erbjudanden, korrektur eller liknande. Det är inte ovanligt att man trott att varan eller tjänsten haft ett annat ursprung än den senare visat sig ha.

Tidigare var det vanligt att tjänster som till exempel en annonsplats på en webbportal eller liknande erbjöds på detta sätt. Idag ser man även att andra tjänster blivit allt vanligare förekommande. Till dessa nya områden hör katalogtjänster samt el-tjänster. Från Centraleuropa kommer även andra sorters erbjudanden, ofta katalogtjänster via fax. Genom att företaget vilseleds att skriva under dessa order är det inte ovanligt att stora krav senare dimper ned i brevlådan. Vissa erbjudanden ser ut att vara kostnadsfria, vilket senare visar sig felaktigt på grund av små tilläggsparagrafer och klausuler som ofta är undångömda i text eller marginal. På Åland och i övriga Finland är dessa företag än så länge ganska ovanliga, men dock förekommande.

2. Vad gör jag ifall jag har fått en bluffaktura?

Du bör motsätta dig fakturan genom att stryka ett streck över den och skriva ”ej beställd” eller ”motsätter mig betalningsansvar”. Du kan även göra en polisanmälan. Faxe sedan handlingen till företaget som utfärdat fakturan och spara originalet samt alla papper och handlingar som rör fakturan på ett säkert ställe. Detta är nödvändigt ifall man i ett senare skede behöver ta fram bevisning. Var försiktig när det gäller kontakt via telefon då det har hänt att företagen har använt sig av dyra betalnummer. Det kan även vara svårt att senare styrka sin bevisning om man enbart framställt sin motsättning till kravet muntligen.

3. Vad gör jag om jag råkat betala en bluffaktura?

En inbetalning av en sk bluffaktura tolkas ofta som en förbindelse eller bekräftelse på köp av ytterligare tjänster. Ifall ditt företag av misstag har betalat en bluffaktura eller skrivit under ett underlag, men du anser dig lurad, ska du först och främst stryka ett streck över pappret, handlingen eller fakturan och skriva ”motsätter mig betalningsansvar beroende på vilseledande uppgifter”. Du kan även här göra en polisanmälan. Faxe underlaget till företaget och spara alla papper och handlingar ifall senare bevisning behövs. Detta för att undvika ytterligare krav.

OBS: det finns fall där man som drabbad till och med lyckats få tillbaka redan inbetalda pengar, men detta kan vara en omständlig och kostsam process.

4. Vad händer ifall jag inte betalar bluffakturan trots påminnelser?

Ifall du inte betalar bluffakturan kommer företaget som sänt den med stor sannolikhet skicka en påminnelse på sitt krav. Det är viktigt att komma ihåg att motsätta sig *alla* påminnelser som kommer från företaget och att göra det *skriftligt* varje gång. Du ska alltid ange grunderna för att du motsätter dig deras krav. Det kan vara till exempel vara att du anser dig blivit lurad att skriva på eller att du trott att varan eller tjänsten gällde något annat än vad den senare visat sig vara. Kanske har den som skrivit under beställningen inte haft befogenhet att skriva på sådana dokument, till exempel en vikarie. Tänk igenom vad som har hänt och redogör för omständigheterna i just ditt fall. Kom ihåg att alltid kontakta företaget skriftligen för att säkra bevisningen ifall detta senare skulle behövas.

- Inkasso

Efter vanligtvis två påminnelser händer det att företagen anlitar inkassoföretag för att kräva dig på betalning av fakturan. Detta kommer via ett inkassokrav från inkassoföretaget. Även detta ska du skriftligen motsätta dig på samma sätt och ange samma grunder som tidigare. Inkassoföretaget eller företagets nästa steg kan vara att gå till tingsrätten med en stämningsansökan, varefter tingsrätten delger ditt företag en stämning. I sådana fall är det viktigt att du svarar inom den utsatta tiden (vanligtvis 14 dagar) och motsätter dig stämningen. I annat fall avgörs ärendet genom en så kallad tredsdom. Denna går att söka återvinning för, det vill säga att man får ta upp fallet igen om man inte svarat på stämningen. Det är viktigt att du noggrant anger skälen till varför du motsätter dig kravet från bluffföretaget till tingsrätten. Är fallet tvistigt, vilket det blir ifall du motsätter dig kravet som ovan, går fallet vidare till domstolsprövning.

Bluffföretagen vill ofta skrämmas genom att föra krav vidare till inkassotjänst och hoppas på att företagare ska bli "rädda" och betala. Kraven läggs oftast ned när man motsätter sig kravet till inkassoföretaget. De granskar då din motivering till att inte betala deras krav och finner då att fakturan inte har någon grund och drar tillbaka sitt krav. Det förekommer även att man får inkassokrav från utländska inkassoföretag, som inte har rätt att verka i Finland.

5. Kan jag få en betalningsanmärkning om jag inte betalar?

En betalningsanmärkning är en uppgift om att företaget inte har skött sina betalningar. För att ett kreditupplysningsföretag ska få lämna ut uppgifter om betalningsförsummelse krävs att försummelsen är beslutad, registrerad eller åtgärdad av en myndighet. Med detta menas att den är prövad och avgjord i domstol. Om du har en anmärkning kan kreditgivare få information om ditt företag och en betalningsanmärkning kan leda till att du inte beviljas kredit. Så länge ett krav är tvistigt, det vill säga att man inte är överens om kravets giltighet, kan ingen betalningsanmärkning göras. Ifall en dom från tingsrätten ger upphov till överklagan till högre instans kan man kontakta kreditupplysningsföretaget ifråga och upplysa om att kravet fortfarande är tvistigt. Även här rekommenderas att man kontakter kreditupplysningsföretaget *skriftligen* och upplyser dem om alla omständigheter som rör betalningsanmärkningen. Som tidigare nämnts kan anmärkningar enbart registreras ifall en dom fallit i ärendet och inte ifall kravet är tvistigt.

Det är i praktiken ytterst sällsynt att krav rörande bluffakturor går så långt som till domstolsprövning eftersom kravet i grunden är ogiltigt. Man ska inte behöva betala för någonting som man inte beställt eller blivit vilseledd att betala.

Ålands Handelskammare rf, 30.05.2007